

28.4.2017

**Journalistiliiton puheenjohtajan Hanne Ahon puhe Barents Pressin
seminaarissa Venäjän Arkangelissa 28.4.2017:**

Hyvät ystävät!

Barents Press on ainutlaatuista yhteistyötä yli rajojen. On hienoa olla täällä Arkangelin kuuluisassa jääpallokaupungissa ja tavata teitä, kollegoita.

Olette tehneet pioneerityötä siinä, että arktinen alue säilyy yhteistyön ja dialogin alueena kiristyneessä kansainvälisessä ilmapiirissä. Se on tärkeää meille pohjoisen asukkaille ja tärkeää koko maailmalle. Täältä löytyvät vastaansanomattomat todisteet ilmastonmuutoksesta. Arktinen merijää sulaa ennätysvauhtia ja se vaikuttaa koko maapallon elämään.

Fakta, johon kaikki eivät tunnu uskovan.

Elämme aikaa, jolloin jopa johtavat poliitikot valehtelevat niin paljon ja häpeilemättä, että Oxfordin sanakirjojen toimitus valitsi vuoden 2016 sanaksi *post-truth* eli totuuden jälkeinen. Puhutaan *totuuden jälkeisestä* ajasta, *totuuden jälkeisestä* politiikasta, *totuuden jälkeisestä* demokratiasta.

Viime viikonloppuna tieteentekijät yli 600 kaupungissa eri puolilla maailmaa marssivat valeuutisia ja vaihtoehtoisia faktoja vastaan. Tässä maailmassa on siis marssittava sen puolesta, että tieteellinen tutkimus tunnustettaisiin.

Pontimena ovat toimineet muiden muassa *brexit*-kansanäänestys, **Donald Trump** ja laajalle levinnyt populistinen politikointityyli. ”Tervetuloa paskapuheen aikakaudelle”, Welcome to the era of bullshit, toivotti venäläinen toimittaja Aleksei Kovalev yhdysvaltalaisille kollegoilleen tammikuussa, presidentinvaalien jälkeen.

Journalistit ja tieteentekijät eri puolilla maailmaa ihmettelevät, miten on mahdollista, että täysin keksityt ”faktat” ja niiden pohjalta esitetyt mielipiteet haastavat ja jopa voittavat tarkistetun tiedon? Kaikki valehtelevat, sanotaan.

28.4.2017

Se on vaarallinen tila. Jos kaikki valehtelevat, ihmiset eivät ala uskoa valheeseen vaan kukaan ei enää usko mihinkään. Nykyisyyden ja tulevaisuuden lisäksi myös menneisyydestä voidaan tehdä yhtä epävarma. Tiedon sijaan nousee tunne. Ja silloin ihmistä ja kansoja voi viedä minne haluaa, kuin pässiä narusta. Yhä uudestaan.

Valehteleva, propaganda ja disinformaatio eivät ole mitään uutta. Uutta tässä ajassa on sosiaalinen media, joka mahdollistaa valheiden tehokkaan, kritiikittömän ja tarvittaessa tarkkaan kohdennetun levittämisen.

Ihmiset elävät omissa sosiaalisen median yhteisöissään, kuplissa, joissa samanmieliset todistavat yhteistä totuutta. Ulkopuolisten totuus on valhetta.

Myös me journalistit olemme jopa itse alkaneet kyseenalaistaa ja epäillä itseämme, työtämme ja ammatti-identiteettiämme. Selviääkö journalismi? Kuka olen, jos en journalisti?

Mutta hyvät ystävät, kollegat, tosiasioihin perustuvalle hyvälle, laadukkaalle journalismille tämä hetki ei ole kuolema. Se on kaikkien aikojen mahdollisuus!

Moni yhdysvaltalainen laatumedia on viime vuoden presidentinvaalikampanjoinnin seurauksena noussut uuteen kukoistukseen. The New York Timesin levikki on noussut 250% viimeisen puolen vuoden aikana. Kiitos Donald Trump. Ihmiset ovat valmiita maksamaan tiedosta, joka auttaa ymmärtämään todellisuutta.

Syvälliselle analyysille on tilausta. Totuudelle on tilausta. Faktoille on tilausta. Median keskeisin tehtävä kirkastuu taas. Se on lukijan palveleminen, faktojen esiin tuominen heille.

Tänä aikana, kun journalismia haastetaan enemmän kuin koskaan, se on tärkeämpää kuin koskaan.

Journalismilla on ikuiset vahvuutensa josta se ammentaa voimansa:

- Journalisti on vastuussa yleisölleen. Lukijalla, kuulijalla ja katsojalla on oikeus saada tietää mitä yhteiskunnassa tapahtuu.

- Journalistinen päätösvalta on toimituksessa. Sitä ei luovuteta ulkopuolisille.
- Faktat tarkistetaan ja pyritään totuuteen. Aina.
- Virheet korjataan.

Maailman lehdistönvapausindeksi julkaistiin tämän viikon keskiviikkona. Suomi putosi kuuden vuoden ykköspaikaltaan kolmanneksi. Luovutamme ykköspaikan ilolla kollegoillemme Norjassa. Vuodeksi. Saatte lainata sitä.

Vakavasti ottaen, miksi lehdistönvapausindeksi on meille kaikille niin tärkeä? Indeksi mittaa sitä, miten vapaasti ja ennalta estämättä journalistit voivat työtään tehdä. Mutta lopulta se mittaa sitä, miten vapaasti ja ennalta estämättä me voimme kansalaisille raportoida. Ja se on tärkeää.

Hyvät kollegat, vaihtoehtoisia faktoja ei ole, eikä ole olemassa totuuden jälkeistä aikaa. On vain tämä aika. Meidän tehtävämme tuoda sinne tietoa ja totuutta.

Hanne Aho

Barents Press International, Annual Meeting 2017

28.4.2017

Arkangel